

AAN H. DE MUINCK, GEMEENTE OLDEBROEK
VAN T. DILLEMA (BVA VERKEERSADVIEZEN)
ONDERWERP JURIDISCHE ONDERBOUWING STATUS MULLIGENWEG
DATUM 24 NOVEMBER 2017

Inleiding

De gemeente Oldebroek is bezig met een bestemmingsplanherziening van recreatiepark Mulligen, dat ten zuidoosten van de kern Oldebroek in het buitengebied van de gemeente ligt. Op het recreatiepark bevinden zich momenteel 44 recreatieverblijven waarvoor het voornemen bestaat om het merendeel hiervan als reguliere woning aan te merken. Er blijven slechts enkele woningen bestemd recreatiewoningen.

De ontsluiting van het terrein vindt middels enkele zandpaden plaats, welke aangesloten zijn op de openbare weg (Mulligenweg en Bongersweg). Deze zandpaden zijn in particulier eigendom, maar doordat deze niet fysiek zijn afgesloten zijn deze wegen vrij toegankelijk. Wel hangt er bij de meest westelijke aansluiting op de Mulligenweg een bord met hierop: "verboden toegang - art. 461 wetb.v.strafr."

De gemeente Oldebroek heeft aan BVA verkeersadviezen gevraagd de juridische status van deze wegen te bepalen, dit te onderbouwen en hiernaast te bepalen welke verantwoordelijkheden er komen kijken bij het bezit van een openbare weg. Ten slotte is er onderzocht of de wijziging van het bestemmingsplan invloed heeft op deze openbaarheid. In deze rapportage wordt verslag gedaan van de resultaten van dit onderzoek.

Feitelijke openbaarheid versus juridische openbaarheid

Inzake de openbaarheid van wegen zijn er twee verschillende relevante definities van dit begrip, te weten de feitelijke en de juridische openbaarheid. Als een weg juridisch openbaar is, dient deze feitelijk ook openbaar te zijn en dus vrij toegankelijk. En daarmee is de juridische openbaarheid bepalend. Immers indien een juridisch openbare weg niet feitelijk toegankelijk is, is dit in strijd met de wetgeving.

De juridische openbaarheid is geregeld in de Wegenwet en de feitelijke openbaarheid in de Wegenverkeerswet.

Juridische openbaarheid (Wegenwet)

In het eerste lid van artikel 4 van de Wegenwet, is bepaald wanneer er sprake is van een juridisch openbare weg. “Een weg is openbaar:

- wanneer hij, na het tijdstip van dertig jaren vóór het in werking treden van deze wet, gedurende dertig achtereenvolgende jaren voor een ieder toegankelijk is geweest;
- wanneer hij, na het tijdstip van tien jaren vóór het in werking treden van deze wet, gedurende tien achtereenvolgende jaren voor een ieder toegankelijk is geweest en tevens gedurende dien tijd is onderhouden door het Rijk, eene provincie, eene gemeente of een waterschap;
- wanneer de rechthebbende daaraan de bestemming van openbaren weg heeft gegeven.”

Het tweede lid van artikel 4 Wegenwet licht toe, dat men kan voorkomen dat een weg openbaar wordt door, binnen de hiervoor genoemde periode van 30 respectievelijk 10 jaar, gedurende minimaal een jaar duidelijk te hebben gemaakt dat de weg niet openbaar toegankelijk is. Het derde lid van de wet stelt vervolgens dat een opschrift als: eigen weg, private weg of iets vergelijkbaars hierbij voldoende is.

De weg is dus openbaar als deze na openstelling gedurende 30 jaar vrij toegankelijk is geweest, of 10 jaar vrij toegankelijk is geweest en de weg is gedurende die periode onderhouden door een overheid. Als een weg gedurende de hiervoor genoemde perioden een jaar lang niet vrij toegankelijk is geweest, is deze daarna niet langer openbaar.

Als een weg reeds openbaar is, is het mogelijk om deze van zijn openbaarheid te onttrekken. Artikel 7 van de Wegenwet stelt hiervoor twee opties:

“Een weg heeft opgehouden openbaar te zijn:

1. wanneer hij gedurende dertig achtereenvolgende jaren niet voor een ieder toegankelijk is geweest;
2. wanneer hij door het bevoegd gezag aan het openbaar verkeer is onttrokken.”

Het onttrekken uit de openbaarheid kan dus alleen door een besluit van bevoegd gezag. Als men een weg wil onttrekken uit de openbaarheid zal er een verzoek moeten worden voorgelegd bij de gemeenteraad. Daarnaast moet aangetoond worden dat de aanvrager hierbij een rechtstreeks en zwaarwegend belang heeft.

Feitelijke openbaarheid wegen (Wegenverkeerswet)

In artikel 1 van de Wegenverkeerswet wordt gesteld dat er sprake is van een openbare weg als de weg voor een ieder vrij toegankelijk is. Een weg is vrij toegankelijk als er niets is te zien, wat er op zou kunnen duiden dat de toegang voor wie dan ook verboden zou zijn. Een fysieke afsluiting of een bord is dus voldoende om de feitelijke openbaarheid op te heffen.

Verplichtingen

Bij openbaar particulier eigendom komen een aantal verplichtingen kijken. Onderstaande lijst is een overzicht van deze verplichting.

- Artikel 14 van de Wegenwet stelt dat eigenaren alle verkeer over deze weg hebben te dulden.
- Eigenaren mogen hun wegen niet fysiek afsluiten.
- Eigenaren mogen geen vergoeding vragen voor toegang tot hun wegen.
- Eigenaren zijn verplicht deze wegen in voldoende mate te onderhouden.

Aansprakelijkheid

Aansprakelijkheid voor personen en zaken is geregeld in het Burgerlijk Wetboek, boek 6, titel 3, afdeling 2, artikel 174. Een eigenaar kan alleen aansprakelijk worden gesteld als de weg gebreken heeft en hierdoor gevaar oplevert.

Aansprakelijkheid ligt bij de wegbeheerder als er gebreken zijn waardoor gevaarlijke situaties ontstaan bij normaal gebruik. Daarnaast is het mogelijk om de gemeente aansprakelijk te stellen wanneer deze onvoldoende heeft toegezien of de onderhoudsplicht is nagekomen.

Bestemmingswijziging

De gemeente kan middels een bestemmingsplan de functie openbare weg toekennen. Dit impliceert dat indien er in een bepaalde situatie geen sprake is van een openbare weg er een bestemmingswijziging nodig is, om de betreffende weg openbaar te maken.

Situatie Mulligenpark

Sinds 1916 loopt er een weg door het park, welke op de Algemene Kaart Nederland vermeld staat. In 1933 is de weg anders komen te liggen door het park heen, waarna deze in 1956 weer teruggaat naar een vergelijkbare vorm als in 1916. Door de jaren heen blijven de wegen zoals deze nu topografisch bekend zijn, gelijk. Er is dus eventueel vanaf 1916 en zeker sinds 1956 sprake van een geopende weg.

Er moet dus bewezen worden dat de weg ergens voor 1986 niet voor een ieder toegankelijk is geweest. Momenteel is er op het terrein bebording aanwezig met daarop, 'Verboden toegang', 'eigen weg' en 'eigen terrein.' Er is echter geen bewijs dat deze borden hier ook in die periode hebben gestaan. De bebording is daarnaast niet sluitend. Er zijn wegen die de bebording aan de ene kant niet en aan de andere kant wel hebben.

Naast de aanwezige borden zijn er bewoners die bij de koopovereenkomst een document hebben gekregen, waarin de erfdienstbaarheden zijn vastgelegd. Dit document dateert van januari 1996. In dit document is onder andere de erfdienstbaarheid van uitweg vastgelegd.

“...inhoudende het recht voor de respectieve heersende erven om op de meest directe en minst bezwarende wijze te voet, per rijwiel, motorrijwiel, auto of ander dergelijk vermoermiddel met aanhangwagentje of caravan te komen of te rijden van- en naar de openbare straat, genaamd Mulligenweg, en van- en naar de respectieve heersende erven, over het thans bestaande padenstelsel op het onroerend goed.”

Bovenstaande passage geeft de indruk dat het padenstelsel van het Mulligenpark geen openbare wegen zijn, omdat men, volgens het stuk, juist naar de openbare weg moet rijden via het padenstelsel. Desondanks bewijst dit niet dat de wegen niet voor een ieder toegankelijk zijn geweest.

Strikt genomen zijn de wegen van het Mulligenpark juridisch openbaar. De wegen bestaan al sinds 1916 en zijn sinds 1956 niet veranderd van hun huidige vorm. Er is geen materiaal wat kan bewijzen dat de borden die er momenteel staan de openbaarheid van de weg hebben verhinderd. Daarentegen is het opmerkelijk dat er erfdiensbaarheid in 1996 is ingesteld voor wegen die juridisch al openbaar zijn.

Conclusie

Strikt genomen zijn de wegen van het Mulligenpark juridisch openbaar. Hierbij horen verantwoordelijkheden voor de eigenaar. Het grootste gevolg is dat een juridisch openbare weg in privébezit in voldoende mate onderhouden dient te worden. Ook na wijziging van de bestemming van de woningen, waardoor permanente bewoning mogelijk (gelegaliseerd) wordt, wijzigt de eigendomssituatie niet en gelden voornoemde verantwoordelijkheden van de huidige eigenaar van de gronden nog steeds.